

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Dato: 17.11.2015

Styresak: 62/15

Arkivsaknr: 2015/12606-TRM

Møtedato: 24.11.2015

Prosjekt studieprogramportefølje ved HF: HF 2020 - orientering

Fakultetsstyret vedtok i oktobermøtet (sak 44/15) å behandle sak om utredning av fakultetets studieprogramportefølje.

Fagmiljø med gode ramme- og utviklingsvilkår både for studenter og ansatte er en forutsetning for å utvikle sterk faglig kvalitet. Også regjeringens strukturmelding og KDs kriterier for kvalitet og kvalitetsutvikling legger vekt studieprogrammernes størrelse.

Det humanistiske fakultet ved Universitetet i Bergen kjennetegnes av en stor disiplinbasert studieprogramportefølje, mens humanistisk forskning og studietilbud både nasjonalt og internasjonalt blir stadig mer tematisk orientert, tverr- og flerfaglig.

Det humanistiske fakultet har i dag 28 bachelor-program, 24 ordinære master-program, 2 erfaringsbaserte master-program, 3 integrerte masterprogram og 12 årsstudium. Den store faglige bredden er et av fakultetets viktigste fortrinn og kvaliteter. Samtidig er de mange små studieprogrammene med få ansatte og få studenter krevende for fakultetet: fagmiljøene knyttet til studieprogrammene blir bemanningsmessig sårbare og studiekvaliteten kan utfordres. Det er også økonomisk krevende å tilby et så stort antall studieprogrammer.

Enkelte av studieprogrammene baserer seg på små fagmiljø og er dermed sårbare. Noen fagmiljø er under press fordi de har få studenter, andre fordi de har for liten bemanning i forhold til studenttallet. Slikt press kan gå ut over ikke bare studiekvaliteten, men også arbeidsmiljøet for de ansatte.

Ved Det humanistiske fakultet varierer så vel bemanning som studenttall sterkt fra program til program. For å bevare bredden i studieprogrammene har fakultetets faglige bemanningsplan bl.a. nedfelt at ingen studieprogram skal være lavere bemannet enn tre ansatte. Erfaring viser derimot at tre ansatte er et altfor lavt tall for å sikre forsvarlig drift av et studieprogram opp til MA-nivå.

Utenom basisbudsjettet er resultatinntekter fra studiesiden fakultetets viktigste inntektskilde. I kombinasjon med sentrale kutt og fall i andre inntekter fører fallet i inntekter fra studiene til at fakultetet de neste årene må redusere antall ansatte.

Det er særlig utfordrende at mange av studieprogrammene i fremmedspråk allerede er lavt bemannet, og svært sårbare for ytterligere kutt. I samarbeid med Deloitte gjennomførte NIFU

i 2014 en kostnadskartlegging i UH-sektoren, som avdekket at fremmedspråkfagene er plassert i en finansieringskategori som ikke på langt nær dekker kostnadene.¹

Mange tiltak er satt i verk for å øke rekrutteringen og studiepoengproduksjonen og å redusere frafallet. Gjennomgående er dette tiltak som tar sikte på å øke studiekvaliteten i form av bedre informasjon og mer individuell oppfølging, bedre mottak av nye studenter, tydeliggjøring av den forskningsbaserte komponenten i utdanningene, bedre samsvar mellom læringsmål, undervisningsmetoder og vurderingsformer, økt vekt på digitale og praksisbaserte læringsformer, internasjonalisering, yrkes- og samfunnsrelevans, osv. Med den sterke innsatsen som gjøres både fra faglig og administrativt ansatte er det rimelig å forvente at disse tiltakene vil ha betydelig effekt. Alene vil de likevel ikke være tilstrekkelig til å opprettholde det store antallet studieprogrammer og samtidig sikre forsvarlig bemanning og god studiekvalitet.

Samtidig er det viktig å holde fast ved at bredden er en stor kvalitet for fakultetet og UiB. Så langt har HF tatt kostnadene ved å opprettholde bredden.

I lys av disse momentene er det nødvendig å foreta en grundig vurdering av mulighetene til å sette sammen studieprogrammene og undervisningsressursene på en måte som fordeler ressursene bedre mellom programmene, sikrer fakultetet en langsiktig solid økonomi og fakultetets forskere gode og stabile ressurser. Samtidig er det et mål å sikre at den spesialiserte fagkompetansen består og kommer både studentene og forskningen ved universitetet til gode.

I enkelte tilfelle kan det være hensiktsmessig å opprettholde et eksisterende studieprogram, men sørge for å tilføre det tilstrekkelige ressurser ved å fordele undervisningen på flere fagmiljø. I andre tilfelle kan det være mer hensiktsmessig å erstatte disiplinbaserte programmer med bredere tverrfaglige eller flerfaglige programmer som baseres på flere fagmiljø. Mindre fag kan også inngå i større tverrfaglige studieprogrammer.

Dette prosjektet er av stor viktighet og kan få store konsekvenser for fakultetets studieprogramtilbud, bemanning og fremtidige økonomi. Dekanen har drøftet et utkast av prosjektet med institutt- og senterlederne. Fakultetsledelsen vil ferdigstille prosjektplan og organisering som skal legges fram for Fakultetsstyret i desember.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar orienteringen om arbeidet med gjennomgang / revidering av HFs studieprogramportefølje til etterretning.

Margareth Hagen
dekan

Trine Moe
fakultetsdirektør

¹ "Finansiering for kvalitet, mangfold og samspill. Forslag fra ekspertgruppe oppnevnt av KD, 2015.